

P.Z. br. 3

HRVATSKI SABOR

KLASA: 740-01/24-01/1

URBROJ: 65-24-2

Zagreb, 22. svibnja 2024.

Hs**NP*740-01/24-01/1*65-24-2**Hs

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika SDP-a, aktom od 21. svibnja 2024. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio sve zastupnike Kluba zastupnika SDP-a.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 3

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 21. svibnja 2024. godine

Hs**NP*740-01/24-01/1*6532-2-24-1**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	21-05-2024	
Klasifikacijska oznaka:	740-01/24-01/1	Org. jed. 65
Uredžbeni broj:	6532-2-24-1	Pr. 1 Vrij. -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20), Klub zastupnika SDP-a podnosi Prijedlog Zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a koji će u ime Kluba sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela određeni su svi zastupnici Kluba zastupnika SDP-a.

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Peda Grbin

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI KAZNENOG ZAKONA, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjeni Kaznenog zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske, (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Unatoč snažnim kritikama i protestima javnosti, Hrvatski sabor je u ožujku 2024. godine usvojio sramotni i nedemokratski Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (Narodne novine broj 36/24), tzv. Lex AP, s 77 glasova za, 60 protiv i jednim suzdržanim glasom. Oporbeni zastupnici žestoko su kritizirali zakon, tvrdeći da je osmišljen kako bi zaštitio političku korupciju i suzbio slobodu medija.

Treba podsjetiti da Ustav Republike Hrvatske novinarima jamči pravo na slobodu izvještavanja i pristupa informacijama te je ozbiljno upitna i ustavnost ovakvog Zakona.

Lex AP, odnosno Izmjene Kaznenog zakona koje je predložila Vlada premijera Andreja Plenkovića, izazvale su ozbiljne kritike zbog smanjenja prava novinara i potencijalnog negativnog utjecaja na slobodu medija u Hrvatskoj kao i zbog onemogućavanja borbe protiv korupcije. Prema stavu Hrvatskog novinarskog društva (HND), ovaj Zakon je neprihvatljiv jer predstavlja napad na novinarsku profesiju, javni interes i zviždače.

Jedna od ključnih spornih točaka Zakona je nova kaznena odredba koja kriminalizira neovlašteno otkrivanje informacija iz istražnih postupaka. Iako je dodana odredba koja isključuje kaznenu odgovornost ako je objavljivanje u javnom interesu te da počinitelji ovog kaznenog djela mogu biti isključivo sudionici postupka, što novinari ne bi trebali biti, demokratska javnost i dalje smatra kako su izmjene Zakona napad na demokratski ustavnopravni poredak Republike Hrvatske i da neće spriječiti represiju nad novinarima. Primjerice, novinari koji bi objavili informacije iz istrage, mogli bi se naći pod istragom, uznemiravanjem i suočiti se s oduzimanjem opreme te dugotrajnim sudskim procesima.

Usvajanje ovog Zakona moglo bi dovesti do situacije u kojoj bi novinari bili prvi na meti istraga, čime bi se narušila njihova sposobnost da slobodno izvještavaju o pitanjima od javnog interesa. Također, postoji strah da bi Zakon mogao poslužiti kao alat za zastrašivanje zviždača i onih koji surađuju s medijima.

Ovakvi udari na slobodu medija, kao temelja demokratske države, uspoređivali su se sa negativnom situacijom u Mađarskoj i Srbiji kad je riječ o slobodama medija i novinara, tvrdeći da Plenković pokazuje sve veći prezir prema novinarima i javnom interesu.

Cijeli problem prepoznat je i na europskoj razini pa je Europska federacija novinara (EFJ) izrazila ozbiljnu zabrinutost zbog tzv. "lex AP" zakona u Hrvatskoj. Usvajanje Zakona je ocijenjeno kao "opasnom namjerom" koje, unatoč navodnom izuzeću novinara od odgovornosti kada postoji "prevažan javni interes," i dalje omogućava represiju nad novinarima. EFJ tvrdi da Zakon ugrožava slobodu medija te da je dizajniran za zaštitu vladajuće stranke i premijera Plenkovića u izbornoj godini.

EFJ je posebno kritična prema dijelu Zakona koji predviđa kazne za neovlašteno otkrivanje informacija iz policijskih istraga, što može dovesti do kažnjavanja novinara za izvještavanje o korupcijskim skandalima. Ovo je ocijenjeno kao pokušaj uštkavanja kritičkog novinarstva i ograničavanja pristupa informacijama od javnog interesa.

Ideja o izmjenama Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku pojavila se početkom 2023. godine nakon što su se u jednoj istrazi protiv bivše ministrice Gabrijele Žalac pojavili inicijali "AP", što je izazvalo sumnje da se radi o premijeru Andreju Plenkoviću. Premijer je tada najavio izmjene zakona kako bi spriječio "nekontrolirano" izlivanje informacija iz istraga.

Prvi nacrt Zakona ušao je u saborsku proceduru u rujnu 2023. godine. Od tada su organizirani brojni protesti novinara i opozicije, uključujući peticiju koju je potpisalo više tisuća novinara i demonstracije pred zgradom Vlade na Markovom trgu u Zagrebu.

Unatoč snažnim reakcijama javnosti, Vlada i saborska većina Andreja Plenkovića donijela je sramotni i opasni Zakon koji pripada iliberalnim demokracijama kamo srlja i nova Vlada Andreja Plenkovića.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Ovim Zakonom se briše nedemokratski članak 307a. kojim se ozbiljno ugrožavaju temelji vladavine prava, slobode medija i borbe protiv korupcije.

Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Izmjenom Kaznenog zakona napokon će se otvoriti prostor za slobodan i neometan rad medija i novinara koji će moći, bez straha od nepotrebnih ispitivanja i istraga, obavljati svoj posao čuvara demokracije. Time će javnost i ostala nadležna tijela dolaziti do važnih informacija od javnog interesa koje služe prevenciji i borbi protiv korupcije od čega strepe sve Vlade Andreja Plenkovića.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbom članka 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora, propisano je da se zakon može donijeti po hitnom postupku kada to zahtijevaju osobito opravdani razlozi.

S obzirom na važnost pitanja zaštite novinarskih sloboda i zaštite javnog interesa, ovaj Zakon nužno je donijeti po hitnom postupku kako bi svi novinari mogli nesmetano nastaviti sa svojim istraživačkim radom.

**PRIJEDLOG IZMJENAMA KAZNENOG ZAKONA, S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Članak 1.

U Kaznenom zakonu (Narodne novine broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24) članak 307a. briše se.

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim člankom brišu se opasne i nedemokratske odredbe članka 307a. koje izravno ugrožavaju vladavinu prava, slobodu medija i borbu protiv korupcije.

Uz članak 2.

Utvrđuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

TEKST ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJA SE BRIŠE

Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje

Članak 307.a

(1) Pravosudni dužnosnik ili državni službenik u pravosudnom tijelu, policijski službenik ili dužnosnik, okrivljenik, odvjetnik, odvjetnički vježbenik, svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji tijekom prethodnog kaznenog postupka koji se na temelju zakona smatra nejavnim, neovlašteno otkrije sadržaj izvidne ili dokazne radnje, s ciljem da ga učini javno dostupnim, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Počinjenje, pomaganje ili poticanje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ne može ostvariti onaj tko obavlja novinarski posao.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je djelo počinjeno radi zaštite žrtve kaznenog djela, u interesu obrane u kaznenom postupku ili u drugom pretežito javnom interesu.«.